

Till Ålands lagting

Remissversion

Landskapslagstiftning om ersättning till landskapets tjänsteinnehavare för kostnader för vissa rättegångar

Huvudsakligt innehåll

Landskapsregeringen föreslår landskapslagstiftning om ersättning av landskapsmedel till landskapets tjänsteinnehavare för kostnader för vissa rättegångar. Sammanfattningsvis är innebörden av lagstiftningen att tjänsteinnehavare kan beviljas ersättning på ansökan i efterhand för rättegångskostnader eller juridiska kostnader i vissa angivna fall. Huvudsakligen gäller detta när yrkandena mot tjänsteinnehavarna förkastas. Tjänsteansvaret och tjänsteplikten ligger till grund för lagförslaget. Lagstiftningen föreslås med de övergripande syftena att skydda landskapets tjänsteinnehavare från ekonomisk förlust på grund av rättsliga anspråk på obefogade grunder och att upprätthålla tjänsteinnehavares rättsskydd i situationer då de åtalas för att agerat felaktigt eller avkrävs ersättning på grund av felaktigt förfarande.

Avsikten är att den föreslagna lagen ska träda i kraft så snart som möjligt.

INNEHÅLL	
Huvudsakligt innehåll	1
Allmän motivering	3
1. Bakgrund	3
2. Gällande landslagslagstiftning	3
3. Rikslagstiftningen	4
4. Sverige	6
5. Syfte	7
6. Landskapsregeringens förslag	8
7. Förslagets konsekvenser	10
7.1 Ekonomiska konsekvenser	10
7.2 Administrativa konsekvenser	10
7.3 Jämställdhets- och barnkonsekvenser	10
7.4 Miljömässiga konsekvenser	10
8. Lagstiftningsbehörighet	10
9. Beredning	11
Detaljmotivering	11
Landskapslag om ersättning av landskapsmedel till landskapsanställda för kostnader för vissa rättegångar	11
Lagtext	15
L A N D S K A P S L A G om ersättning av landskapsmedel till landskapsanställda för kostnader för vissa rättegångar	15

Allmän motivering

1. Bakgrund

I riket finns lagstiftning om ersättning av statsmedel till statsanställda för kostnader för vissa rättegångar (FFS 269/1974) (nedan ersättningslagen).¹ Huvudregeln i rikets lagstiftning är att ersättningar betalas ut från Statskontoret i efterhand på ansökan av den berörda, efter domstolsbehandling eller då ärendet har avslutats utan ett avgörande av en domstol.² Lagstiftningen gäller tjänsteinnehavare.

Det har inte antagits någon landskapslagstiftning om ersättning från rättegångskostnader varför det i dagens läge faller inom ramen för landskapsregeringens och underlydande myndigheters prövningsrätt att bedöma när myndigheten ersätter sina anställdas kostnader. Justitieombudsmannen har i brev den 14 juni 2012 konstaterat att det inte finns detaljerad landskapslagstiftning som skulle ange under vilka förutsättningar landskapets anställda kan ersättas för kostnader som uppkommit vid förundersökning eller rättegång.³

I riket har offentligt anställda med på lag grundad rätt att tillgripa maktmedel fått en särställning i ovannämnda lagstiftning gällande ersättning av juridiska kostnader. Polismän vid Ålands polismyndighet har en på lag grundad rätt att tillgripa maktmedel, men det finns inte någon lagstadgad rätt för åländska polismän att få ersättning för juridiska kostnader varför åländska polismän i detta hänseende åtnjuter ett sämre lagstadgat rättsskydd än polismän i riket.

Landskapets förvaltning har en begränsad praxis som gäller ärenden om ersättning för kostnader som uppkommer vid polisutredning eller rättegång. Arbetsgivaren kan förskotta kostnaderna om det är skäligt med hänsyn till samtliga omständigheter i ärendet. Utgångspunkten i landskapet har varit att den berörda myndigheten tar ställning till ansökningar om ersättningar från anställda och informerar dessa på vilka grunder ersättning utbetalas. Möjligheten till ersättning från försäkring eller rådgivning från fackförbund har vägts in.

Det har inte funnits hinder för att underlydande myndigheter utarbetar interna regelverk för de grunder på vilka kostnader ersätts. Vid Ålands polismyndighet har polismästaren och överkommissarien upprättat en intern instruktion gällande frågan: ”Ersättning för rättegångskostnader för polismän anställda Ålands polismyndighet”, daterad den 8 december 2020. Ålands Hälso- och Sjukvårds (ÅHS) styrelse har antagit det interna dokumentet ”Principer för ersättning av kostnader för juridisk hjälp i vissa fall till tjänstemän inom ÅHS”, daterat den 29 november 2016.

2. Gällande landskapslagstiftning

Det har inte antagits någon landskapslagstiftning om ersättning för juridiska kostnader för de fall som omfattas av föreliggande lagförslag.

Det finns dock landskapslagstiftning som har viss relevans om en tjänsteinnehavare skulle ha blivit utsatt för skada och är målsägande i brottmål eller kärke i skadeståndsmål (4 § i föreliggande förslag). Vid beslutet om

¹ Det finns även en lag om ersättning för kostnader av kommunens eller kommunalförbundets medel för vissa rättegångar till den som är anställd hos kommun eller kommunalförbund och som åtalas för felaktigt förfarande i tjänsteutövning eller i arbetet (FFS 21/1984).

² RP 1973/247, RP 1978/6, RP 1980/148, RP 1986/190, RP 2005/39.

³ Riktat till en privatperson (enligt brev av minister Wille Valve), ÅLR 2013/5620 den 7 januari 2014.

ersättning i dessa fall ska annan eventuell ersättning som landskapstjänsteinnehavaren beviljats i ärendet beaktas. Annan ersättning kan vara sådan som betalas från den lagstadgade olycksfallsförsäkring som landskapet tillhandhåller. Olycksfallsförsäkringen är den primära ersättningsformen för landskapsanställda som drabbas av skada till exempel genom ett våldsbrott. För en skada som uppkommer till följd av misshandel, eller annan avsiktlig gärning som någon annan utför, kan ersättning utgå om orsaken till gärningen är en arbetsuppgift som sköts av den skadade enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (FFS 459/2015), som tillämpas på Åland,⁴ nedan olycksfallslagen. Landskapet försäkrar idag samtliga anställda och landskapsregeringen har föreslagit att systemet med försäkringar bibehålls.⁵

Det kan noteras att frågan om ersättning från en olycksfallsförsäkring berörs av ett lagförslag som är under behandling i lagtinget (LF 9/2024-2025). Lagförslaget innehåller bland annat ett förslag till en åländsk blankettlag om tillämpning av olycksfallslagen. Lagförslaget i fråga förutses inte innebära någon egentlig förändring av nuvarande tillämpning av den lagstadgade olycksfallsförsäkringen.

Bakgrunden till blankettlagsförslaget om tillämpning av olycksfallslagen är följande. Bestämmelser om skadestånd för skador som drabbat en tjänsteinnehavare i tjänsten finns i landskapslagen (1936:1) angående innehavares av tjänst och befattning i landskapet Åland rätt till skadestånd vid olycksfall. Enligt lagen är innehavare av tjänst i landskapet Åland, som i tjänsten ådragit sig skada genom olycksfall eller insjuknat i yrkessjukdom, liksom hans anhöriga, berättigade att erhålla skadestånd ur landskapsmedel enligt de grunder, som gälla i riket. Med stöd av den lagen har **olycksfallslagen** tillämpats på landskapets tjänsteinnehavare. Enligt 3 § 1 mom. i olycksfallslagen är alla arbetsgivare skyldiga att försäkra sina arbetstagare mot olycksfall i arbetet och mot yrkessjukdomar. Nämnda blankettlagförslag om tillämpning av olycksfallslagen på Åland inkluderar även bestämmelser om ersättning vid olycksfall som inträffat vid distansarbete enligt lagen om ersättning till statsanställda för olycksfall som inträffat under förhållanden som hänför sig till distansarbete (FFS 1012/2022) (distansarbetslagen). De två rikslagarna om ersättning för olycksfall skiljer sig åt vad gäller tillämpningsområdet så att olycksfallslagen omfattar alla arbetstagare medan distansarbetslagen endast omfattar statsanställda, både de som står i arbetsavtalsförhållande och de som står i tjänsteförhållande. Den föreslagna åländska blankettlagen ska tillämpas på landskapets och lagtingets tjänsteinnehavare samt medlemmarna av landskapsregeringen.

Landskapet tillhandhåller som nämnts olycksfallsförsäkringar för samtliga anställda. Försäkringen omfattar de skador som är relaterade till det enskilda olycksfallet (eller yrkessjukdomen), bland annat sjukvårdskostnader, dagpenning vid tillfällig arbetsoförmåga, olycksfallspension och rehabilitering. Även en viss menersättning utbetalas till en skadad som har fått ett bestående allmänt men av den aktuella skadan (eller sjukdomen).

Slutligen kan nämnas att landskapet inte tillhandhåller rättsskyddsförsäkring för sina anställda.

3. Rikslagstiftningen

Huvudregeln enligt rikets lagstiftning är att ersättningar betalas ut i efterhand enligt ansökan till Statskontoret efter domstolsbehandling eller då ärendet

⁴ Lagen tillämpas på Åland enligt landskapslagen (1936:1) angående innehavares av tjänst och befattning i landskapet Åland rätt till skadestånd vid olycksfall.

⁵ LF 9/2024-2025, s. 11-12.

har avslutats utan ett avgörande av en domstol.⁶ I riket regleras frågan genom ovannämnda ersättningslag. I lagens 1, 1 a och 1 c §§ uppräknas fem olika situationer då statsanställda har rätt till ersättning för, eller befrielse från, rättsliga kostnader, nämligen:

1) ersättning för tilldömda rättegångskostnader då statsanställd åtalas för felaktigt förfarande vid tjänsteutövning eller vid arbete eller som avkrävs ersättning på grund av sådant förfarande, såvitt yrkandena förkastas (1 § 1 mom.),

2) ersättning för nödvändiga, av rättegång föranledda kostnader, för vilka ersättning inte tilldömts, såvitt detta med hänsyn till ställning och övriga förhållanden är skäligt (1 § 2 mom.),

3) ersättning för kostnader i anslutning till förundersökning eller andra kostnader som kan anses vara nödvändiga, om behandling av ärendet har avslutats utan ett avgörande av domstol (1 § 3 mom.),

4a) befrielse från avgifter och kostnader som avses i 4 § rättshjälpslagen (FFS 2002/257) för polisman, gränsbevakningsman, tullman, person verksam inom fångvården eller statsanställd som är satt att upprätthålla ordningen, vilka har åtalats för lagstridigt tillgripande av maktmedel i tjänsteutövning eller i arbetet eller i relation till skadestånd på grund av sådant förfarande (1 a § 1 mom.), samt

4b) befrielse från samma avgifter och kostnader för

1) statsanställd som har på lag grundad rätt att bruka maktmedel, eller

2) statsanställd som åtalas för brott begånget vid framförande av motordrivet fordon vid utryckning eller som avkrävs skadestånd på grund av sådant brott, eller

3) statsanställd, som åtalas för brott begånget vid framförande av motordrivet fordon vid utryckning eller som avkrävs skadestånd på grund av sådant brott eller

4) statsanställd lots, som åtalas för fel som skett vid lotsning eller avkrävs skadestånd på grund av sådant fel. (1 a § 2 mom.),

5) befrielse från avgifter och kostnader som avses i 4 § rättshjälpslagen i relation till att statstjänsteman väcker åtal eller allmänt åtal väcks mot enskild och yrkar på straff eller ersättning för brott som har riktat sig mot dennes liv, hälsa eller personliga frihet, i den mån hans rättssäkerhet kräver det, på grund av brottets allvarliga natur, de skador som vållats genom brottet eller andra omständigheter (1 c §).

En statsanställd som åtalas för felaktigt förfarande vid tjänsteutövning eller vid arbete eller som avkrävs ersättning på grund av sådant förfarande, beviljas enligt 1 § 1 mom. ersättning med det belopp som honom genom domstolsutslag har tilldömts i rättegångskostnader. Detta gäller om yrkandena har förkastats. Bestämmelsen syftar till att säkerställa att en statsanställd inte blir lidande om en ersättningsskyldig inte förmår betala den utdömda ersättningen.

Dessutom kan enligt 1 § 2 mom. en statsanställd på ansökan få ersättning på basis av skälighetsprövning för sådana nödvändiga kostnader som föranleds av rättegång och för vilka ersättning inte har tilldömts honom. Beviljandet grundas då på en behovsprövning. Ersättning ska undantagsvis kunna betalas enligt prövning också när personen i fråga har befunnits skyldig till felaktigt förfarande.

Vidare kan ersättning enligt 1 § 3 mom. utgå även i fall där det till skillnad från ovannämnda fall inte finns ett domstolsavgörande. Ersättning utgå för nödvändiga kostnader som enligt prövning kan anses skäliga i sådana ärenden som inte har lett till rättegång.

Vidare har i riket offentligt anställda med på lag grundad rätt att tillgripa maktmedel fått en särställning gällande ersättning av rättsliga kostnader

⁶ RP 1973/247, RP 1978/6, RP 1980/148, RP 1986/190, RP 2005/39.

(1 a §). Bestämmelsen i 1 a § 1 mom. gäller främst polismän, gränsbevakningsmän, tullmän eller personer som är verksamma inom fängvården eller statsanställd som ska upprätthålla ordningen.⁷ Genom 1 a § 2 mom. utökas tillämpningsområdet till att gälla även annan statsanställd som har på lag grundad rätt att bruka maktmedel⁸, statsanställd som åtalas för brott begånget vid framförande av motordrivet fordon vid utryckning eller som avkrävs skadestånd på grund av sådant brott, och på statsanställd lots, som åtalas för fel som skett vid lotsning eller avkrävs skadestånd på grund av sådant fel.

Lagrummet 1 c § rör vissa fall där en statsanställd är målsägande i brottmål eller kärke i skadeståndsmål. Statsanställd som i tjänsteövning eller vid utförande av sina uppgifter blivit utsatt för våld och som är målsägande i härav föranledd rättegång eller kärke i skadeståndsmål ska befrias från de avgifter och kostnader som avses i 4 § rättshjälpslagen, i den mån den anställdas rättssäkerhet kräver det, på grund av brottets allvarliga natur, de skador som vållats genom brottet eller andra särskilda omständigheter.⁹

Enligt 1 a § och 1 c § kan rättegångsbiträde förordnas av domstol om det på grund av ärendets art eller av någon annan orsak är uppenbart att personen inte utan biträde på behörighet sätt kan bevaka sin rätt och fördel.

Punkterna i 1 § 1-3 mom. avser således ersättning för kostnader på ansökan av den anställda, medan 1 a § och 1 c § avser befrielse från sådana kostnader. Detta betyder att den statsanställda retroaktivt kan få ersättning för kostnader denne erlagt först i efterhand enligt 1 § 1-3 mom., medan denne inte behövt erlagga dessa kostnader i de situationer som omfattas av 1 a § och 1 c §.

Beslutet om befrielse från kostnader kan ändras. Enligt 1 b § kan en statsanställd, som erkänts befrielse från rättegångskostnader på grund av åtal mot denne enligt 1 a §, få den rätten indragen ifall att han eller hon ådöms straff eller skadestånd, och förfarandet anses vara grovt. Det krävs dock att detta är motiverat med beaktande av gärningens art samt svarandens personliga eller ekonomiska förhållanden. Den anställda kan åläggas att helt eller delvis återbetala beloppet.

I 1 a § 3 mom. anges att i fråga om rättegångsbiträde, förordnande av rättegångsbiträde samt arvode och ersättning till rättegångsbiträden gäller i tillämpliga delar vad som föreskrivs i 2 kap. i lagen om rättegång i brottmål (FFS 689/1997) föreskrivs om försvarare och målsägandebiträden.

4. Sverige

I Sverige finns bland annat lagstiftning på området i lagen (1981:1310) om offentliga funktionärers rätt till gottgörelse för rättegångskostnad i vissa mål m.m..¹⁰ Offentliga funktionärer är ett omfattande begrepp som inkluderar arbetstagare hos staten, arbetstagare hos kommuner, regioner, kommunalförbund, församlingar eller kyrkliga samfälligheter och ledamöter av sådana styrelser, verk, nämnder, kommittéer eller andra myndigheter som hör till

⁷ I RP 1978/6, s. 2, anges som exempel på statsanställda som är satta att upprätthålla ordningen tågkonduktörer med polisbefogenheter eller väktarvaktmästare med polisbefogenheter, vilka har ansvar för övervakningen av dem som förvaras i polishäkten. I RP 1980/148, s. 2, anges som exempel konduktörerna vid järnvägarna och bevakningsvaktmästarna vid polisnärhållningarna. Det anges att dessa grupper inte övervakar ordningen på allmän plats, men är satta att upprätthålla ordning (s. 3).

⁸ För rikets del nämns som exempel på gruppen i 2 mom. ”som har på lag grundad rätt att bruka maktmedel” dem som i lagen om upprätthållande av ordning i kollektivtrafik och lagen om kontrollavgift i kollektivtrafik 472/77 och 469/79 upprätthåller ordning i kollektivtrafiken eller kontrollerar biljetter (RP 1980/148, s. 3).

⁹ RP 1986/190, s. 3-5.

¹⁰ 1981/82:34.

staten eller till någon kommun eller region.¹¹ Enligt lagen har offentliga arbetstagare mot vilka enskilt åtal eller anspråk har väckts på grund av brott i tjänsteutövningen, rätt att av sina arbetsgivare utfå sådan ersättning för rättegångskostnad som en domstol har förpliktat motparten att utge när talan mot funktionären ogillats.¹² Arbetsgivaren har återkravs rätt mot funktionären ifall högre rätt ändrar domstolens beslut om rättegångskostnad till den tilltalades nackdel eller målsäganden har betalat hela eller delar av det utdömda beloppet till den tilltalade.¹³ I propositionen till lagen framhålls att avgörande skäl för lagstiftningen har varit att det inte är som privatperson utan som representant för det allmänna som funktionären vidtagit den åtgärd som klandras av den enskilde i rättegången.

5. Överväganden kring en ny landskapslagstiftning

Den som anser att en tjänsteinnehavare eller annan person som är anställd av landskapet har förfarit felaktigt eller olagligt i hans eller hennes ärende har möjlighet att vidta rättsliga åtgärder mot den anställda. Ibland vidtas sådana åtgärder utan orsak eller i varje fall utan tillräckliga grunder. En tjänsteinnehavare kan i allmänhet inte vägra att utföra uppgifter, även om de vore förknippade med risk för rättegång eller rättsligt förfarande. Det är motiverat att landskapet svarar för kostnader som utförandet av uppgiften föranleder så att tjänsteinnehavaren inte förorsakas oberättigade förluster på grund av anställningsförhållandet. Den föreslagna lagstiftningen omfattar både åtal för felaktigt förfarande vid tjänsteutövning eller vid arbete. Det sistnämnda rör brott utanför myndighetsutövningens sfär, till exempel åtal för brott mot liv och hälsa.

En tjänsteinnehavare omfattas av tjänsteansvar, som innebär ett vidsträckt rättsligt ansvar för arbetet och dess följder. Tjänsteinnehavares tjänsteansvar utgår från bestämmelser i grundlagen (FFS 731/1999). I 118 § 3 mom. i grundlagen föreskrivs att var och en som har lidit rättskränkning eller skada till följd av en lagstridig åtgärd eller försummelse av en tjänsteman eller någon som sköter ett offentligt uppdrag har, enligt vad som närmare bestäms genom lag, rätt att yrka att denne döms till straff samt kräva skadestånd av det offentliga samfundet eller av tjänstemannen eller den som sköter det offentliga uppdraget. Om en tjänsteinnehavare försummar eller bryter mot sin tjänsteplikt, kan tjänsteinnehavaren bli straffrättsligt ansvarig för sina handlingar. Bestämmelser om tjänstebrott finns i 40 kap. strafflagen (FFS 39/1889). Behörigheten att lagstifta om straff och storleken på straff inom rättsområden som hör till landskapets lagstiftningsbehörighet överfördes till landskapet genom 1991 års självstyrelselag, men bestämmelser om straff för tjänstebrott har inte införts i tjänstemannalagen (1987:61) för landskapet Åland. Med stöd av 71 § i 1991 års självstyrelselag har därför bestämmelserna i 40 kap. i strafflagen om tjänstebrott tillämpas på Åland så som de såg ut den 1 januari 1993,¹⁴ fram tills dess att lagtinget använder sig av sin behörighet. Bestämmelser om tjänstebrott för tjänstemän och tjänsteinnehavare samt för förtroendevalda finns i strafflagens 40 kap. De tjänstebrott som finns reglerade i strafflagen i den version som tillämpas på Åland är tagande och grovt tagande av muta och mutförseelse; brott mot tystnadsplikt och brott mot tystnadsplikt av oaktsamhet; olovligt röjande av uppgift i eller om en handling; missbruk och grovt missbruk av tjänsteställning samt brott mot tjänsteplikt och brott mot tjänsteplikt av oaktsamhet. Bestämmelserna om tjänstebrott i strafflagen har förnyats efter den 1 januari 1993, men dessa

¹¹ Paragraf 1.

¹² 1981/82: 34, s. 32.

¹³ Paragraf 5.

¹⁴ FFS 792/1989.

förnyade bestämmelser tillämpas alltså inte på Åland. I LF 9/2024-2025, som inkom till lagtinget den 28 november 2024, föreslår landskapsregeringen en ny lag om landskapets tjänsteinnehavare som ersätter den nuvarande tjänstemannalagen för Åland och en tjänstebrottslag för Åland. Den föreslagna åländska tjänstebrottslagen omfattar mutbrott, brott mot tjänstehemlighet, missbruk av tjänsteställning, brott mot tjänsteplikt och påtvingat försvinnande. Enligt lagförslaget ersätts termen ”tjänsteman” med ”tjänsteinnehavare”, varför den senare termen genomgående används i föreliggande förslag.

I fråga om rättegångsbiträde, förordnande av rättegångsbiträde samt arvode och ersättning till rättegångsbiträden i brottmål föreskrivs i 2 kap. i lagen om rättegång i brottmål om försvarare och målsägandebiträden.

Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (FFS 412/1974).

Skyldigheten att ersätta rättegångskostnader bestäms i domstolsprocessen enligt 21 kap. rättegångsbalken. En kärande, som anför ogrundat yrkande, och åklagare, som inte kan anföra sannolika skäl för sitt straffyrkande, kan åläggas att ersätta en landskapstjänsteman för dennes rättegångskostnader. Dock kan en kärande som framfört ett obefogat yrkande inte alltid betala de ersättningar för rättegångskostnader som ålagts honom eller henne. I så fall måste tjänsteinnehavaren i så fall själv i sista hand stå för rättegångskostnaderna. Även om den som är betalningsskyldig skulle ha betalningsförmåga blir indrivningen av medlen ofta tidsödande. I synnerhet polismän, som har på lag grundad rätt att bruka maktmedel, kan oftare än andra råka i situationer där åtal väcks mot dem eller yrkande om ersättning riktas mot dem, liksom andra offentligt anställda som har en på lag grundad rätt att bruka maktmedel.

Lagstiftningen föreslås med de övergripande syftena att skydda landskapets tjänsteinnehavare från ekonomisk förlust på grund av rättsliga anspråk på obefogade grunder och att upprätthålla tjänsteinnehavarnas rättsskydd i situationer då de åtalas för att agerat felaktigt eller avkrävs ersättning på grund av felaktigt förfarande.¹⁵ Det är rimligt att begränsa möjligheten att få ersättning till kategorin tjänsteinnehavare eftersom dessa har ett särskilt ansvar, såsom redovisat ovan.

6. Landskapsregeringens förslag

Landskapsregeringen föreslår att lagtinget antar en landskapslag om ersättning av landskapets medel till landskapets tjänsteinnehavare för kostnader för vissa rättegångar. Lagförslaget föreslås omfatta landskapets tjänsteinnehavare, både vid den centrala förvaltningen och vid landskapets myndigheter. Landskapsregeringen har för närvarande 15 underställda myndigheter.¹⁶ Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS) är störst med ca 1 000 anställda. Ålands polismyndighet är den myndighet av de åländska myndigheterna som har anställda som har en på lag grundad rätt att använda maktmedel. Polismyndigheten har ca 90 anställda.

Hittills har ett förfarande vid både den centrala landskapsförvaltningen och landskapets myndigheter tillämpats som i stort motsvarar delar av rikets, dock inte baserat på lag, utan enligt myndigheternas egna principer. Ersättning har som regel betalats ut i efterhand till den berörda. Föreliggande förslag innebär att tjänsteinnehavarna med lagstöd beviljas ersättning i efterhand på ansökan för rättegångskostnader eller rättsliga kostnader i vissa angivna fall.

¹⁵ Jämför uttalade syften i rikets propositioner RP 1973/247 samt RP 1978/6.

¹⁶ Se landskapsregeringens hemsida: <https://www.regeringen.ax/understallda-myndigheter>.

Det föreslås att landskapets tjänsteinnehavare, som åtalas för felaktigt förfarande vid tjänsteutövning eller vid arbete eller som avkrävs ersättning på grund av sådant förfarande, på ansökan ska beviljas ersättning, av landskapsmedel med det belopp som tjänsteinnehavaren genom domstolsutslag har tilldömts i rättegångskostnader. Detta gäller om yrkandena har förkastats. Bestämmelsen syftar till att säkerställa att en tjänsteinnehavare inte blir lidande om en ersättningsskyldig inte förmår betala den utdömda ersättningen.

Dessutom föreslås att en tjänsteinnehavare får ersättning på basis av skälighetsprövning för sådana nödvändiga kostnader som föranleds av rättegång och för vilka ersättning inte har tilldömts honom. Beviljandet ska då grundas på en behovsprövning. Ersättning skulle undantagsvis kunna betalas enligt prövning också när personen i fråga har befunnits skyldig till felaktigt förfarande.

Vidare kan ersättning utgå även i fall där det till skillnad från ovannämnda fall inte finns ett domstolsavgörande. Ersättning utgå för nödvändiga kostnader som enligt prövning kan anses skäligen i sådana ärenden som inte har lett till rättegång.

Tjänsteinnehavarnas tjänsteplikt och tjänsteansvar utgör grunden för föreliggande förslag. Vidare är offentligt anställda med på lag grundad rätt att tillgripa maktmedel särskilt utsatta i sin myndighetsutövning och behovet av trygghet och rättsskydd för dem är beaktansvärt. På Åland rör detta polismän. En polisman har rätt och skyldighet att bruka maktmedel i vissa situationer. Den allmänna föreskriften om detta finns i 2 kap. 17 § polislagen (FFS 872/2011) som är tillämplig på Åland genom landskapslag (2021:12) om tillämpning på Åland av polislagen, förutom 4 mom. i 17 § (se 4 § i landskapslagen).¹⁷

Enligt 17 § 1 mom. får en polisman i tjänsteuppdrag använda maktmedel som behövs och kan anses försvarliga för att bland annat bryta motstånd, avlägsna en person från en plats, gripa en person, hindra att en frihetsberövad flyr, avlägsna ett hinder eller förhindra ett överhängande brott eller någon annan farlig gärning eller händelse. Frågan om maktmedlen kan försvaras ska enligt 17 § 1 mom. bedömas utifrån hur viktigt och brådskande uppdraget är, motståndets farlighet, vilka resurser som står till förfogande samt övriga omständigheter som är relevanta för en helhetsbedömning av situationen. En polisman råkar i sin tjänsteutövning ofta ut för oförutsedda situationer som kräver risktagning, varvid han eller hon snabbt måste uppskatta det försvarade intressets vikt samt besluta om vilka maktmedel som är ändamålsenliga och tillåtna i just den situationen. En polisman kan i en sådan situation eventuellt bruka maktmedel på ett sätt som i efterhand anses felaktigt. Mot bakgrund av ovanstående är det skäligt att en polisman som åtalas för lagstridigt tillgripande av maktmedel i tjänsteutövning eller i arbetet eller avkrävs skadestånd på grund av sådant förfarande, ska få ersättning för de kostnader som åtalet eller skadeståndstalan förorsakar.

Slutligen föreslås att ersättning beviljas i vissa fall där en tjänsteinnehavare är målsägande i brottmål eller kärande i skadeståndsmål. Tjänsteinnehavare som i tjänsteutövning blivit utsatta för våld och som är målsägande i härav föranledd rättegång eller kärande i skadeståndsmål ska på ansökan beviljas ersättning för de kostnader som åtalet eller skadeståndstalan förorsakar tjänsteinnehavaren. Det är skäligt att ersättning utgår från landskapets medel för en tjänsteinnehavare som har råkat ut för ett brott medan han eller hon utför sitt uppdrag och som kanske vid uppdraget utsatt sig för fara. Vid bestämmande av sådan ersättning beaktas ersättning som utgått till den drabbade tjänsteinnehavaren enligt olycksfallsförsäkring. Om tjänsteinnehavaren

¹⁷ 17 § 4 mom., som således inte är tillämpligt på Åland, rör bland annat polisens rätt att med Försvarsmaktens bistånd eller Gränsbevakningsväsendets bistånd använda starkare maktmedel.

i fråga ådöms straff eller förpliktas erlagga skadestånd och om dennes förfarande är grovt, kan ersättningen helt bortfalla eller minskas, om det med beaktande av gärningens art och svarandens personliga eller ekonomiska förhållanden är motiverat.

7. Förslagets konsekvenser

7.1 Ekonomiska konsekvenser

Förslaget bedöms medföra vissa ekonomiska konsekvenser. Gällande tjänsteinnehavare vid landskapets myndigheter har hittills ersättning som regel utgått från dessas verksamhetsmedel som inte specifikt har budgeterats för ändamålet. Enligt förslaget kommer ersättningen i stället att utgå från den centrala landskapsförvaltningens medel. Det är dock inte möjligt att beräkna kostnader med någon exakthet, eftersom dessa är beroende av eventuella fall som inträffar framöver. Ersättning för självrisken i en rättsskadeförsäkring i ett enskilt fall kan uppgå till runt 1 000 euro.

7.2 Administrativa konsekvenser

Förslaget har inga egentliga verkningar på landskapsförvaltningens organisation. Vissa handläggningsuppgifter rörande de enskilda ärendena kommer dock att falla på landskapets centrala förvaltning, som enligt förslaget handhar dessa, i stället för de aktuella myndigheterna såsom varit fallet hittills. Troligen är handläggningsuppgifterna inte så omfattande, eftersom dylika ärenden inte varit så ofta förekommande de senaste åren, möjligen 1-2 ärenden per år.

7.3 Jämställdhets- och barnkonsekvenser

Såvitt bekant har förslaget inga konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män eller för barn.

7.4 Miljömässiga konsekvenser

Förslaget har inga direkta konsekvenser för miljön.

8. Lagstiftningsbehörighet

Landskapet har enligt 18 § 1 punkten i självstyrelselagen (1991:71) för landskapet Åland lagstiftningsbehörighet gällande landskapsregeringen och dess underställda myndigheter och inrättningar. Vidare har landskapet enligt 18 § 2 punkten i självstyrelselagen lagstiftningsbehörighet gällande landskapets tjänstemän, tjänstekollektivavtal för landskapets anställda, disciplinär bestraffning av landskapets tjänstemän. Det faller inom landskapets behörighet att lagstifta om landskapets anställda tjänsteinnehavare.

Landskapsanställda som inte sköter uppgifter som innebär utövande av offentlig makt anställs i arbetsavtalsförhållande. År 2023 var endast 16 procent av alla anställda inom landskapsförvaltningen anställda i arbetsavtalsförhållande. Antalet landskapsanställda som anställs i arbetsavtalsförhållande kan komma att öka om anställningsförhållandena renodlas. Riket har enligt 27 § 21 punkten i självstyrelselagen lagstiftningsbehörighet i fråga om arbetsrätt med undantag av tjänstekollektivavtal för landskapets (och kommunens) anställda. Enligt 29 § 1 mom. 6 punkten i självstyrelselagen har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om arbetsavtal och samarbete inom företag, med undantag av läroavtal enligt 18 § 14 punkten i självstyrelselagen. Bestämmelser om anställningsförhållandena för de som står i arbetsavtalsförhållanden hör således till rikets lagstiftningsbehörighet och regleras i arbetsavtalslagen. Det här aktuella lagförslaget omfattar landskapets

tjänsteinnehavare och inte dem som står i arbetsavtalsförhållande till landskapet. Lagförslaget omfattar inte heller förtroendevalda.

Enligt 35 § i självstyrelselagen ankommer rättskipningen i landskapet på de domstolar och myndigheter om vilka föreskrivs i rikslag. Rättskipning hör med stöd av 27 § 23 punkten i självstyrelselagen till rikets lagstiftningsbehörighet, med vissa undantag enligt 27 § 22 och 23 punkten i självstyrelselagen. Enligt 19 § 3 mom. i självstyrelselagen kan dock i en landskapslag för vinnande av enhetlighet och överskådlighet upptas stadganden av rikslagstiftningsnatur som i sak överensstämmer med motsvarande stadganden i rikslag. Upptagande av sådana stadganden i en landskapslag medför inte ändring i fördelningen av lagstiftningsbehörigheten mellan riket och landskapet.

9. Beredning

Ärendet har beretts vid lagberedningen i samråd med regeringskansliet, finansavdelningen (avtals- och pensionsbyrån), social- och miljöavdelningen, utbildnings- och kulturavdelningen, näringsavdelningen och infrastrukturavdelningen. Ärendet har sänts på remiss till de myndigheter som är underställda landskapet: Datainspektionen, Fordonsmyndigheten, Högskolan på Åland, Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet, Ålands energimyndighet, Ålands folkhögskola, Ålands gymnasium, Ålands hälso- och sjukvård, Ålands kulturdelegation, Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet, Ålands musikinstitut, Ålands ombudsmannamyndighet, Ålands polismyndighet, Ålands sjösäkerhetscentrum och Ålands statistik- och utredningsmyndighet. Vidare har ärendet sänts på remiss till Utsökningsverket på Åland och till Ålands polisförening.

Detaljmotivering

Landskapslag om ersättning av landskapsmedel till landskapets tjänsteinnehavare för kostnader för vissa rättegångar

1 § *Ersättning*. Enligt 1 mom. erläggs till tjänsteinnehavare som åtalas för felaktigt förfarande vid tjänsteutövning eller som avkrävs ersättning på grund av sådant förfarande, om yrkandena förkastats, av landskapsmedel på ansökan det belopp som honom genom domstolsutslag har tilldömts i rättegångskostnader. Bestämmelsen syftar till att säkerställa att en tjänsteinnehavare inte blir lidande om en ersättningsskyldig inte förmår betala den utdömda ersättningen. Bestämmelser om tjänstebrott finns i 40 kap. strafflagen (FFS 39/1889). Med stöd av 71 § i 1991 års självstyrelselag har bestämmelserna i 40 kap. i strafflagen om tjänstebrott tillämpas på Åland så som de såg ut den 1 januari 1993. De tjänstebrott som finns reglerade i strafflagen i den version som tillämpas på Åland är tagande och grovt tagande av muta och mutförseelse; brott mot tystnadsplikt och brott mot tystnadsplikt av oaksamhet; olovligt röjande av uppgift i eller om en handling; missbruk och grovt missbruk av tjänsteställning samt brott mot tjänsteplikt och brott mot tjänsteplikt av oaksamhet. Som redovisats ovan behandlas ett förslag till en tjänstebrottslag för Åland av lagtinget. Den föreslagna åländska tjänstebrottslagen omfattar mutbrott, brott mot tjänstehemlighet, missbruk av tjänsteställning, brott mot tjänsteplikt och påtvingat försvinnande.

I paragrafen intas information om att bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen.

Enligt 2 mom. kan till en tjänsteinnehavare på ansökan erläggas ersättning på basis av skälighetsprövning för sådana nödvändiga kostnader som föranleds av rättegång och för vilka ersättning inte har tilldömts honom.

Beviljandet ska då grundas på en behovsprövning. I första hand ska ersättning utgå i sådana fall då yrkanden som har framförts mot en tjänsteinnehavare har förkastats, men ersättning för kostnaderna inte har kunnat tilldömas denne enligt allmänna stadganden för rättegångskostnader. Det skulle t.ex. kunna vara fråga om att mål i vilka kravet på ersättning för kostnader har förkastats på grund av sakens oklarhet.

Ersättning skulle undantagsvis kunna betalas enligt prövning också när personen i fråga har befunnits skyldig till felaktigt förfarande. Ersättning kunde betalas t.ex. i sådana fall när en rättegång har blivit omfattande på grund av förkastade yrkanden, samtidigt som endast ett obetydligt fel, vilket med tanke på saken i dess helhet bör betraktas som oväsentligt, har lagts vederbörande till last. I ett sådant fall skulle det kunna anses skäligt att bevilja ersättning trots att inte alla yrkanden mot tjänsteinnehavaren har förkastats.

Enligt 3 mom. kan ersättning på ansökan utgå även i fall där det till skillnad från fall enligt 1 och 2 mom. inte finns ett domstolsavgörande. Enligt momentet kan en tjänsteinnehavare också i sådana ärenden som inte har lett till rättegång ersättas för nödvändiga kostnader som enligt prövning kan anses skäliga. Rätt till ersättning skulle föreligga i sådana fall då förundersökningen eller åtalsprövningen avslutas av den orsaken att något brott inte har skett eller att tillräckliga bevis på ett brott inte har framkommit och inte är tillräckliga för åtal. Det kan även röra sig om att någon som har misstänkts för ett brott inte längre är misstänkt, vilket innebär att förundersökningen avslutas för den berördes del. Det kan också röra sig om att en tjänsteinnehavare har begått brott, men att brottet i råga är så obetydligt att man väljer att inte väcka åtal.

En part kan med stöd av förundersökningslagen (FFS 805/2011) anlita biträde vid förundersökning och kan åsamkas kostnader utan att ärendet behandlas vid rättegång. Det kan t.ex. röra sig om experthjälp i anslutning till slutanförenden i en förundersökning. Rätt till ersättning bör alltid föreligga då förundersökning eller åtalsprövning avslutas av den orsaken att något brott inte begåtts eller att tillräckliga bevis för brott inte framkommit.

I andra fall ska beviljandet av ersättning vara exceptionellt och grunda sig på landskapsregeringens skälighetsprövning. Enligt det föreslagna lagrummet ska tjänsteinnehavarens ställning, arten av det ärende som lett till förundersökning eller till andra åtgärder som föranlett nödvändiga kostnader samt övriga förhållanden beaktas vid prövningen. Ersättningsens skälighet ska prövas enligt de principer som ska iakttas vid tillämpning av 1 § 2 mom. Således kan t.ex. det förhållandet att förundersökningen pågått en längre tid än vanligt eller att förundersökningen är komplicerad beaktas vid prövningen.

Extra kostnader för resa till rättegången för en advokat från en annan ort eller kostnader för inhämtande av särskilt sakkunnigutlåtande kan bedömas som icke-nödvändiga kostnader.

2 § Tillgripande av maktmedel. Enligt 1 mom. ska en polisman som åtalas för lagstridigt tillgripande av maktmedel i tjänsteutövning eller i arbetet eller avkrävs skadestånd på grund av sådant förfarande, på ansökan få ersättning för de kostnader som åtalet eller skadeståndstalan förorsakar polismannen. För att ha rätt till ersättningen krävs att åtalet mot polismannen avser lagstridigt tillgripande av maktmedel eller att polismannen avkrävs skadestånd på grund av sådant förfarande. Ersättningsformen gäller inte rättegångar föranledda av annat felaktigt förfarande och är endast tillgänglig för polismän.

3 § Grovt förfarande vid tillgripande av maktmedel. I paragrafen föreskrivs att för det fall en i 2 § avsedd person döms till straff eller förpliktas erlagga skadestånd, kan personen, såvida förfarandet bör anses vara grovt, åläggas att helt eller delvis ersätta landskapet för de avgifter och kostnader som med

stöd av 2 § ersatts av landskapets medel, om detta med beaktande av gärningens art samt svarandens personliga eller ekonomiska förhållanden är motiverat.

Lagens utgångspunkt är att en tjänsteinnehavares eventuella brist på medel inte får utgöra hinder för att han eller hon ska åtnjuta vederbörligt rättskydd. Därför skulle tjänsteinnehavaren få ersättning för de kostnader som åtalet eller skadeståndstalan förorsakar honom eller henne. Men det kan inte anses rättvist att en tjänsteinnehavare skulle befrias från skyldigheten att själv stå för sina rättegångskostnader, om hans felaktiga förfarande anses vara grovt. I sådana fall skulle landskapsregeringen kunna låta bli att ersätta den sökande helt eller delvis för de aktuella avgifterna och kostnaderna. Då ersättningsbeloppet övervägs bör gärningens natur beaktas samt den sökandes personliga och ekonomiska förhållanden. **Till exempel** kan en jämkning till den sökandes fördel vara på sin plats om det felaktiga förfarandet utöver ett straff har förorsakat den sökande andra svåra påföljder eller följder, såsom en betydande skadeståndsskyldighet, eller då rättegångskostnader av andra orsaker som inte beror av tjänsteinnehavaren blivit synnerligen stora.

4 § *Yrkande på straff eller ersättning. I 1 mom.* föreskrivs att för det fall en tjänsteinnehavare yrkar på straff eller ersättning för brott, som i eller på grund av tjänsteutövning eller arbetsuppgift har riktat sig mot hans eller hennes liv, hälsa eller personliga frihet, ska tjänsteinnehavaren på ansökan få ersättning för de kostnader som åtalet eller skadeståndstalan förorsakar honom eller henne, i den mån hans eller hennes rättssäkerhet kräver det, på grund av brottets allvarliga natur, de skador som vållats genom brottet eller andra särskilda omständigheter. Beslutet att ersätta tjänsteinnehavaren fattas i efterhand av landskapsregeringen. Vid beslutet beaktas eventuell annan ersättning som tjänsteinnehavaren beviljats i ärendet. Om den anställda ifråga ådöms straff eller förpliktas erlagga skadestånd och om den anställdes förfarande är grovt, kan ersättningen helt bortfalla eller minskas, om det med beaktande av gärningens art och svarandens personliga eller ekonomiska förhållanden är motiverat.

I 2 mom. föreskrivs att för det fall att tjänsteinnehavaren har dött till följd av brottet, ska maken eller maken och minderåriga barn beviljas de förmåner som nämns i 1 mom. under de förutsättningar som anges där.

I 3 mom. föreskrivs att om ett brott som avses i 1 mom. riktat sig mot någon som har bistått en tjänsteinnehavare i tjänsten eller arbetet, ska den som lämnat biståndet eller, om han till följd av brottet har dött, make eller maken och minderåriga barn beviljas de förmåner som nämns i 1 mom. under de förutsättningar som där anges.

5 § *Rätten att indriva ersättning. I 1 mom.* föreskrivs att för det fall att i 1 § 1 mom., 2 § och 4 § avsedd ersättning utgår till en tjänsteinnehavare övergår rätten att indriva ersättning hos den betalningsskyldiga till landskapet. I 2 mom. föreskrivs att för det fall att domstols utslag genom vilket tjänsteinnehavaren tilldömts ersättning för rättegångskostnader upphävs eller ändras, kan det med stöd av 1 § 1 mom. till tjänsteinnehavaren erlagda beloppet återindrivas. I den utsträckning det skulle vara oskäligt att indriva i 1 mom. avsedd fordran, som övergått till landskapet, kan den indrivas endast till en del eller lämnas oindriven.

Bestämmelserna i paragrafen intas i enlighet med 19 § 3 mom. i självstyrelselagen. Enligt lagrummet kan i en landskapslag för vinnande av enhetlighet och överskådlighet upptas stadganden av rikslagstiftningsnatur som i sak överensstämmer med motsvarande stadganden i rikslag. Upptagande av sådana stadganden i en landskapslag medför inte ändring i fördelningen av lagstiftningsbehörigheten mellan riket och landskapet. Bestämmelser som motsvarar 5 § återfinns i ersättningslagens 2 §.

I praktiken torde det inte förekomma fall där någon annan utom landskapet, till exempel ett försäkringsbolag, skulle ha regressrätt till av domstol bestämd ersättning för rättegångskostnader. Därför bedöms det inte finnas behov av något särskilt stadgande som avser konkurrerande regressrätt.

Enligt 2 mom. skulle fordran som har övergått till landskapet av billighetsskäl kunna indrivas endast till en del eller även lämnas helt oindriven.

6 § Utgivande och återbetalning. I paragrafen förekrivs att landskapsregeringen kan besluta om utgivande och återbetalning av i 1 §, 2 § och 4 § avsedd ersättning samt om att fordran helt eller delvis ska lämnas oindriven.

7 § Rättelseyrkande. Paragrafen innehåller bestämmelser om rättelseyrkande.

8 § Ändringssökande. Ett beslut som landskapsregeringen fattat med anledning av ett rättelseyrkande får överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen genom besvär.

9 § Ikraftträdande. Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt. I enlighet med 20 § 2 mom. i självstyrelselagen föreslås datumet för ikraftträdande lämnas öppet för landskapsregeringen att fatta beslut om. Lagen ska tillämpas på ersättande av kostnader som uppstår efter lagens ikraftträdande. En bestämmelse om detta intas i paragrafens 2 mom.

Lagtext

Landskapsregeringen föreslår att följande lag antas.

L A N D S K A P S L A G **om ersättning av landskapsmedel till landskapets** **tjänsteinnehavare för kostnader för vissa rättegångar**

I enlighet med lagtingets beslut föreskrivs:

1 §

Ersättning

Till landskapets tjänsteinnehavare, som åtalas för felaktigt förfarande vid tjänsteutövning eller vid arbete eller som avkrävs ersättning på grund av sådant förfarande, erläggs, om yrkandena förkastats, av landskapsmedel på ansökan det belopp som tjänsteinnehavaren genom domstolsutslag har tilldömts i rättegångskostnader. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (FFS 412/1974).

Till landskapets tjänsteinnehavare kan av landskapsmedel på ansökan erläggas ersättning för sådana nödvändiga, av ovan i 1 mom. avsedd rättegång föranledda kostnader, för vilka ersättning inte har tilldömts tjänsteinnehavaren, såvida det med hänsyn till hans ställning och övriga förhållanden är skäligt.

Till en tjänsteinnehavare kan av landskapsmedel på ansökan betalas skälig ersättning för kostnader i anslutning till förundersökning eller andra kostnader som kan anses vara nödvändiga, om behandlingen av ärendet har avslutats utan ett avgörande av en domstol. När ersättningens skälighet prövas beaktas tjänsteinnehavarens ställning, ärendets natur och övriga omständigheter.

2 §

Tillgripande av maktmedel

Om en polisman åtalas för lagstridigt tillgripande av maktmedel i tjänsteutövning eller i arbetet eller avkrävs skadestånd på grund av sådant förfarande, ska polismannen på ansökan beviljas ersättning för de kostnader som åtalet eller skadeståndstalan förorsakat denne.

3 §

Grovt förfarande vid tillgripande av maktmedel

Döms i 2 § avsedd polisman till straff eller förpliktas han att erlägga skadestånd, kan han, såvida hans förfarande bör anses vara grovt, åläggas att helt eller delvis ersätta landskapet för den ersättning med stöd av 2 § betalats av landskapets medel, om detta med beaktande av gärningens art samt svarandens personliga eller ekonomiska förhållanden är motiverat.

4 §

Yrkande på straff eller ersättning

Yrkar landskapets tjänsteinnehavare på straff eller ersättning för brott, som i eller på grund av tjänsteinnehavarens tjänsteutövning eller arbetsuppgift har riktat sig mot hans liv, hälsa eller personliga frihet, ska tjänsteinnehavarens på ansökan få ersättning för de kostnader som uppkommer, i den mån tjänsteinnehavarens rättssäkerhet kräver det, på grund av brottets allvarliga natur, de skador som vållats genom brottet eller andra särskilda omständigheter.

Har tjänsteinnehavaren dött till följd av brottet, ska makan eller maken och tjänsteinnehavarens minderåriga barn beviljas den ersättning som nämns i 1 mom. under de förutsättningar som där anges.

Då ett brott som avses i 1 mom. riktat sig mot någon som har bistått en tjänsteinnehavare i tjänsten eller arbetet, ska den som lämnat biståndet eller, om denne till följd av brottet har dött, dennes maka eller make och minderåriga barn beviljas den ersättning som nämns i 1 mom. under de förutsättningar som där anges.

5 §

Rätten att indriva ersättning

Erlägges till tjänsteinnehavaren i 1 § 1 mom., 2 § eller 3 § avsedd ersättning övergår rätten att indriva ersättning hos den betalningsskyldiga till landskapet.

Upphävs eller ändras domstols utslag, genom vilket tjänsteinnehavaren tilldömts ersättning för rättegångskostnader, kan det med stöd av 1 § 1 mom., 2 § eller 3 § till tjänsteinnehavare erlagda beloppet återindrivas.

I den mån det skulle vara oskäligt att indriva i 1 mom. avsedd fordran, som övergått till landskapet, kan den indrivas endast till en del eller lämnas oindriven.

6 §

Utgivande och återbetalning

Om utgivande och återbetalning av ovan i 1 §, 2 § eller 4 § avsedd ersättning samt om att fordran helt eller delvis ska lämnas oindriven beslutar landskapsregeringen.

7 §

Rättelseyrkande

En sakägare som är missnöjd med ett beslut som landskapsregeringen fattat med stöd av denna lag kan skriftligen begära rättelse hos landskapsregeringen. I rättelseyrkandet ska anges vilket beslut som önskas rättat och grunderna för rättelseyrkandet. Ett rättelseyrkande ska handläggas utan dröjsmål. Till beslut i vilket rättelse kan yrkas ska fogas anvisningar om hur rättelse söks.

8 §

Ändringssökande

Ett beslut som landskapsregeringen fattat med anledning av ett rättelseyrkande får överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen genom besvär. Besvärсанvisning ska fogas till ett sådant beslut på det sätt som föreskrivs i förvaltningslagen för landskapet Åland.

9 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den xx xx xxxx.

Denna lag ska tillämpas på ersättande av kostnader som uppstår efter lagens ikraftträdande.

Mariehamn den

L a n t r å d

Föredragande minister